

Guía Docente

Datos Identificativos					2022/23
Asignatura (*)	Socioloxía	Código	652G03005		
Titulación					
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Vazquez Fernandez, Xose Gabriel	Correo electrónico	gabriel.vazquez@udc.es		
Profesorado	Vazquez Fernandez, Xose Gabriel	Correo electrónico	gabriel.vazquez@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Esta materia ten como finalidade promover unha comprensión reflexiva e crítica da sociedade da que o educador social forma parte, intentando ampliar a súa visión sobre os distintos contextos e variados ámbitos nos que desempeña o seu labor profesional. Para iso, esta asignatura trata de subliñar a importancia de fomentar a reflexividade e o pensamento crítico, de proporcionar as bases teóricas e conceptuais fundamentais e as ferramentas metodolóxicas coas que facer investigación social e de profundar nas interrelacións existentes na realidade social. Supón un achegamento ao coñecemento científico das sociedades para procurar explicar o mundo no que vivimos.				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Comprender os supostos e fundamentos históricos e sociolóxicos da acción social valorando as súas implicacións. Estudiar ao individuo como produto da realidade social e como actor nela.	A2 A4 A5 A8 A10 A11 A13 A20	B1 B5	C4 C6 C8
Identificar e analizar os distintos contextos, institucións e actores sociais que afectan aos procesos de intervención socioeducativa	A1 A3 A5 A8 A11 A20	B3 B5 B6	C4
Entender os paradigmas sociolóxicos como mapas de comprensión da realidade social.	A2 A8	B1	
Comprender e analizar o concepto de cultura, a súa complexidade e a súa pluralidade e ver a súa concreción no proceso de socialización.	A4 A8 A10 A11 A20	B1 B5 B6	C1 C4

Observar, analizar, interpretar, facilitar e favorecer a diversidade humana de todo tipo, incidindo en cuestións como a diversidade cultural, a diversidade funcional ou o xénero.	A11 A20	B1 B4 B5	C4
Observar e analizar os distintos factores e procesos de creación de vulnerabilidade, de exclusión, de desigualdade e de discriminación social que dificultan a inclusión social, escolar e laboral de persoas e colectivos.	A1 A4 A5 A8 A20	B1 B4	C4
Xestión e procura de solucións a problemas que se atopen na investigación social.	A13 A20	B1	C4 C6 C7
Desenvolvemento de habilidades interpersonales, en especial, a capacidade de traballar en equipo, que fomentará a coordinación e diálogo entre compañeiros.	A13	B5 B6	C1 C4
Desenvolvemento de habilidades lingüísticas, a comunicación e a expresión oral.	A13 A20	B6	C1 C7

Contidos	
Temas	Subtemas
TEMA 1.- PENSANDO SOCIOLÓXICAMENTE	1.1.- O carácter científico da socioloxía e o seu obxecto de estudo 1.2.- O xurdimento da socioloxía como ciencia 1.3.- As orixes da teoría sociolóxica: Comte e Saint-Simon
TEMA 2.- PARADIGMAS TEÓRICOS E CONTEMPORÁNEOS DA SOCIOLOXÍA E A SÚA OPERATIVIDADE NA SOCIOLOXÍA DA EDUCACIÓN	2.1.- O paradigma funcionalista representado por Émile Durkheim 2.2.- A teoría do conflito e o pensamento de Karl Marx 2.3.- A acción social e a educación en Max Weber 2.4.- Reproducción y cambio sociales
TEMA 3.- FERRAMENTAS METODOLÓXICAS NO ESTUDO DA SOCIOLOXÍA. O COÑECEMENTO DO MEDIO SOCIAL	3.1.- As etapas da investigación social e a metodoloxía cuantitativa e cualitativa nas Ciencias Sociais 3.2.- As fontes secundarias de información estatística e a enquisa. 3.3.- A observación participante 3.4.- A entrevista en profundidade 3.5.- O grupo de discusión
TEMA 4.- CULTURA E SOCIALIZACIÓN	4.1.- Cultura, sociedade e personalidade 4.2.- O proceso de socialización 4.3.- Os axentes de socialización 4.4.- A educación e o sistema educativo formal
TEMA 5.- DESIGUALDADE, ESTRATIFICACIÓN E REPRODUCCIÓN SOCIAL	5.1.- O concepto de estrutura e estratificación social 5.2.- Tipos de sociedades. Sistemas de estratificación social 5.3.- Desigualdade social, pobreza e exclusión 5.4.- O xénero como variábel de desigualdade. A construción social do sexo
TEMA 6.- A GLOBALIZACIÓN. INMIGRACIÓN E DIVERSIDADE CULTURAL	6.1.- A globalización 6.2.- A inmigración e os modelos de integración social 6.3.- Diversidade cultural 6.4.- Eusocialidade

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais

Sesión maxistral	A1 A2 A3 A4 A5 A8 A13 A20 B5 B6 C1 C4 C7 C8	20	20	40
Lecturas	A2 A4 B1 B6 C1 C7	1	11	12
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A8 A10 A11 A13 A20 B1 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6 C7 C8	10	30	40
Discusión dirixida	A1 A2 A3 A4 A5 A8 A10 A11 A20 B1 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6 C7	5	20	25
Análise de fontes documentais	A1 A2 A5 A10 A11 A13 A20 B1 B3 B5 B6 C1 C6 C8	5	20	25
Presentación oral	B1 B6 C1 C7	1	6	7
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	É o método tradicional da docencia no que tanto a iniciativa como o peso principal da actividade recaen sobre o profesor/a. A clase expositiva irá complementada con aulas interactivas con actividades e métodos que permitan un rol máis activo dos estudantes. Neste tipo de aulas intentarase promover a participación que nos permita un mínimo feed-back do nivel de comprensión e de asimilación en cada tema e desenvolver en cada sesión auténticos debates sobre temas actuais e concretos relacionados coas cuestións teóricas tratados. A participación do alumnado neste tipo de aulas é moi importante e moi valorado. A parte expositiva é unha fonte máis de información, quizáis a principal para o alumnado, polo que debe ter a súa incidencia na formación e aprendizaxe. De aí tamén que compute na avaliación, a traveso do seguimento e interese por parte do alumnado.
Lecturas	Haberá lecturas obrigatorias e que deberán integrarse nos traballos de carácter práctico. Polo cal tamén puntúan e contan na avaliación da materia. Nalgúns temas do programa o profesor/a poderá proporcionar unha serie de lecturas complementarias e de apoio aos aspectos teóricos desenvolvidos nas sesións maxistrais. Tamén, as lecturas tratan de evitar a copia automática de apuntamentos durante as clases maxistrais, motivando entre o alumnado a atención durante as explicacións. Ademais, nalgunhas sesións prácticas poderánse empregar, a discreción do profesor/a, así como outras fontes de información (documentais, películas, etc.) para dinamizar debates e para saber interpretar resultados cuantitativos e cualitativos.
Traballos tutelados	Hai dous tipos de traballos tutelados: as prácticas plantexadas en clase sobre o exposto (de forma individual ou grupal) e un traballo de maior extensión sobre unha cuestión sociolóxica (e a súa exposición oral). Este traballo é para relacionar os coñecementos teóricos adquiridos, os argumentos dos manuais e os textos de referencia, cos casos prácticos e co coñecemento das fontes de información relacionadas coa materia. Debe estar relacionado preferiblemente con algún tema visto na materia e enfocado desde unha perspectiva sociolóxica. Tamén debe presentarse nun formato científico, tanto no que se refire a forma e tamaño, como en canto á estrutura do texto, a presentación, referencias bibliográficas, etc. As instrucións máis polo miúdo serán proporcionadas polo profesor/a durante o curso.
Discusión dirixida	Tralas sesións expositivas ou maxistrais, haberá debates sobre o exposto. Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado. Estos debates tamén son fonte de información. Asemesmo, a participación e o interese nos mesmos terase en conta de cara a avaliación da materia.

Análise de fontes documentais	Ademais das lecturas obrigatorias e as recomendadas, para os traballos prácticos e final haberá que consultar outras fontes de información e documentais, para formar así a base máis científica dos mesmos.
Presentación oral	O traballo final sobre un tema sociolóxico será exposto en clase a final de curso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lecturas Traballos tutelados Sesión maxistral Análise de fontes documentais Presentación oral Discusión dirixida	A atención personalizada desta asignatura desenvolverase de forma presencial e non presencial. Para a comprensión das lecturas e para a realización dos traballos tutelados contaredes coa presenza dos profesores/as na aula durante as sesións en grupos reducidos; ademais, poderedes programar as tutorías presenciales que consideredes necesarias para preparar os traballos. Tamén se aconsella concertar as titorías a través do correo electrónico. Aqueles alumnos/as que se acollan ao recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou dispensa académica (os que non se acollan á avaliación continua presencial de forma xustificada), deberán poñerse en contacto co profesor/a ao comezo do curso.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Lecturas	A2 A4 B1 B6 C1 C7	As lecturas obrigatorias e recomendadas deberán ter reflexo nos contidos dos traballos	15
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A8 A10 A11 A13 A20 B1 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6 C7 C8	Considérase traballos tutelados tanto as prácticas realizadas en clase como o traballo sobre un tema da materia que deberá ser analizado desde unha perspectiva sociolóxica. En todos estes traballos valorarase: -A comprensión e manexo dos conceptos, textos e a teoría sociolóxica. -O uso de fontes e de ferramentas apropiadas para a investigación social. -O pensamento crítico, reflexivo e relacional. -A orixinalidade. -A correcta expresión escrita. -A capacidade de traballo en grupo (cando sexa o caso).	40
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A4 A5 A8 A13 A20 B5 B6 C1 C4 C7 C8	Valorarase a asistencia, interese mostrado e a participación; así como a repercusión dos contidos expostos nos traballos a realizar ao longo do curso.	20
Análise de fontes documentais	A1 A2 A5 A10 A11 A13 A20 B1 B3 B5 B6 C1 C6 C8	Nos traballos a realizar, terase en conta a consulta, uso, recurso e reflexo das fontes de información consultadas.	10
Presentación oral	B1 B6 C1 C7	Na presentación oral do traballo final valorarase: -O dominio e comprensión do tema. -A capacidade de síntese. -A correcta expresión oral. -A creatividade. -A calidade do traballo	5
Discusión dirixida	A1 A2 A3 A4 A5 A8 A10 A11 A20 B1 B3 B4 B5 B6 C1 C4 C6 C7	Os debates sobre os temas da materia pretenden ser enriquecedores e iso depende en gran medida das contribucións por parte do alumnado, as cales son tidas en conta para a avaliación.	10

Observacións avaliación

Avaliación continua. A parte práctica que se realizará ao longo do cuatrimestre terá un contido variado e suporá o 70% da cualificación: o conxunto de prácticas e actividades de clase, o traballo final, a exposición, a asistencia e a participación. Ademais, o aproveitamento das clases maxistras, as lecturas e consultas de fontes documentais, que se vexan reflexadas nos debates e traballos, terán unha repercusión na nota final de ata un 30%. Desta forma valórase todo o traballo realizado ao longo do curso. Para aprobar a materia, haberá que facer e entregar un mínimo do 75% dos traballos prácticos, así como acreditar a metade das lecturas obrigatorias. Avaliación non continua. O alumnado que se acolla ao recoñecemento de dedicación a tempo parcial ou dispensa académica (os que non se acollan á avaliación continua presencial de forma xustificada), deberán poñerse en contacto co profesor ao comezo do curso e terán que concretar as metodoloxías de avaliación. Segunda oportunidade. A aqueles/as que suspendan na primeira convocatoria terán que presentarse a un exame nas datas oficiais marcadas pola UDC (en segunda oportunidade).

Fontes de información

Bibliografía básica

- DURKHEIM, E. (2000). Educación y sociología. Barcelona: Península
- GIDDENS, A. (2014). Sociología. Madrid: Alianza Editorial
- LIGHT, D.; KELLER, S.; CALHOUN, C. (1991). Sociología. Bogotá: McGraw-Hill
- GONZÁLEZ-ANLEO, J. (1994). Para comprender la Sociología. Estella (Navarra): Verbo Divino
- MACIONIS, J.J. Y K. PLUMMER (2011). Sociología. Madrid: Pearson
- FERNÁNDEZ, F. (2003). Sociología de la Educación. Madrid: Pearson
- GINER, S. (2011). Teoría sociológica clásica. Barcelona: Ariel
- KERBO, H. (2003). Estratificación social y desigualdad: el conflicto de clases en perspectiva histórica, comparada y global. Madrid: McGrawHill
- REQUENA, M. ET AL. (2013). Estratificación social. Madrid: McGraw-Hill
- ALGUACIL, J. (2011). Cómo se hace un trabajo de investigación en sociología. Madrid: Los Libros de la Catarata
- GARCÍA FERRANDO, M. ET AL. (2015). El análisis de la realidad social: métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza
- RODRÍGUEZ CAAMAÑO, M.J. (Coord.) (2001). Temas de sociología. Madrid: Huerga y Fierro
- WEBER, M. (2011). La ética protestante y el espíritu del capitalismo. Madrid: Alianza Editorial
- LAMO DE ESPINOSA, E. (1990). La sociedad reflexiva: sujeto y objeto del conocimiento sociológico. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas
- FERNÁNDEZ PALOMARES, F. (Coord.) (2003). Sociología de la educación. Madrid: Prentice-Hall
- MILLS, C. W. (2003). La imaginación sociológica. México: Fondo de Cultura Económica
- RODRÍGUEZ IBÁÑEZ, J.E. (1989). La perspectiva sociológica: historia, teoría y método. Madrid: Taurus
- PICÓ, J. Y SANCHÍS, E. (2003). Sociología y sociedad. Madrid: Tecnos

Bibliografía complementaria

- GARCÍA FERRANDO, M. (coord.) (1999). Pensar nuestra sociedad. Fundamentos de Sociología. Valencia, Tirant lo Blanch, 4ª edición.
- ALONSO, L.E (1998). La mirada cualitativa en sociología. Fundamentos, Madrid.
- BAUMAN, Z. y MAY, T. (2007). Pensando sociológicamente. Buenos Aires, Nueva Visión.
- ALONSO, L.E. et al. (2004). Pierre Bourdieu, las herramientas del sociólogo. Madrid, Fundamentos
- FEITO, G. (1995). Estructura Social Contemporánea. Las clases sociales en los países industrializados. Madrid, Siglo XXI.
- FERNÁNDEZ, M. (1996). Inmigración y Etnicidad. Madrid, Centro de Investigación y Documentación Educativa.
- GINER, S. (1988). Historia del pensamiento social. Barcelona, Ariel
- RITZER, G. (2001). Teoría sociológica clásica. Madrid, McGraw-Hill, 3ª edición.
- RITZER, G (2002). Teoría sociológica moderna,. Madrid, McGraw-Hill, 5ª edición.
- SUBIRATS, M. y TOMÉ, A. (2007). Balones Fuera: reconstruir los espacios de la coeducación. Barcelona, Octaedro.
- VV.AA. (2008). Metodología de las Ciencias Sociales. Madrid, Editorial Tecnos
- GONZÁLEZ SEARA, L. (1976). La Sociología, aventura dialéctica. Madrid: Tecnos

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Cuestións filosóficas do mundo contemporáneo/652G03036

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación permanente/652G03008

Materias que continúan o temario

Historia da educación/652G03011

Observacións

Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías